

BYALA MUNICIPALITY *RUSE DISTRICT*

www.byala.bg

e-mail: byala.rs@byala.bg

Stručné informácie o meste Byala

Mesto Byala sa nachádza pozdĺž rieky Jantra v okrese Ruse v centrálnej časti severného Bulharska. Je administratívnym a hospodárskym centrom samosprávy s rovnakým názvom - Byala.

Podľa Úradu pre evidenciu obyvateľstva žilo na konci roka 2024 na území

samosprávy Byala s trvalým a prechodným pobytom približne 14 000 obyvateľov a v meste Byala žije 8 724 obyvateľov s trvalým pobytom, čo z neho robí druhé najväčšie sídlo v okrese. Samospráva Byala zahŕňa mesto Byala, ktoré je administratívnym centrom, obec Polsko Kosovo, obec Pejčinovo, obec Koprivec, obec Dryanovec, obec Bosilkovci, obec Bistrenci, obec Pet Kladentci, obec Botrov, obec Starmen, obec Lom Čerkovna. Mesto sa nachádza v centrálnej časti Podunajskej nížiny, neďaleko rieky Jantra, v nadmorskej výške 54 m. Cesty vedú z Byaly do Ruse (55 km), Pleven (98 km), Svishtov (48 km), Veliko Tarnovo (55 km) a Popovo (49 km).

7 km od centra mesta smerom na Veliko Tarnovo sa nachádza štvrť Gara Byala. Nachádza sa tu železničná stanica, ktorá spája železničnú trať Ruse - Gorna Orjahovica (do hlavného mesta Sofia), ako aj množstvo priemyselných podnikov mesta.

Železničná stanica Byala

Archeologické výskumy ukazujú, že na mieste Byaly existovali organizované formy života už v neolite. Počas archeologických vykopávok v okolí Byaly sa našli časti múrov, hlinené nádoby a mince z rímskych čias. Výskumy ukazujú, že okolo brehov rieky Jantra v IV. – V. storočí stála rímska pevnosť s názvom Gradišteto. Je to jedna z ôsmich pevností strážiacych cestu z Yatrusu (obec Krivina) do Nicopolis ad Istrum (obec Nikyup). Dve z nich sa nachádzali na ľavom brehu a šesť na pravom brehu rieky Jantra. Pevnosť Byala sa nachádzala severozápadne od mesta, na náhornej plošine s miernym svahom na juhozápad. Končí sa vysokým, skalnatým a strmým mysom na pravom brehu rieky

Jantra, až k ústiú rieky Belensko Dere, oproti kamennému mostu Kolju Fičeto. S pevnosťou sa spája stará legenda, podľa ktorej vznešený rímsky veliteľ, ktorý sa chystal bojovať s nepriateľom, zakopal medzi múrmi pevnosti zlatý voz so štyrmi zlatými koňmi. To viedlo k vykopávkam hľadačov pokladov, ktorí našli len časti hlinených hrncov, dlaždice a mince.

Počas rusko-tureckej oslobodzovacej vojny bola Byala druhou osadou oslobodenou spod osmanskej nadvlády v Bulharsku po meste Svištov. Byala bola oslobodená 5. júla 1877.

Dôležitá strategická poloha Byaly na križovatke medzi mestami Ruse, Tarnovo, Svištov a Popovo bola posúdená ruským velením. Od 29. júla do 13. augusta 1877 sa v budove dnešného Múzea rusko-tureckej oslobodzovacej vojny v Byale nachádzalo hlavné veliteľstvo ruského cára Alexandra II. Predtým bola budova háromom Mehmeda Beya.

Historické múzeum - Byala

Stručné informácie o primátorovi samosprávy Byala

Dimitar Slavov
Primátor samosprávy Byala
Mandát 2015-2019
Mandát 2019-2023
Mandát 2023-2027
Vzdelanie: Vysokoškolské vzdelanie

Počas mandátu, v ktorom je pán Slavov primátorom samosprávy Byala realizovala množstvo európskych projektov v oblasti sociálnych služieb, infraštruktúry a cestovného ruchu. Prostredníctvom nich sa zlepšilo životné prostredie obce, vytvorili sa podmienky pre rast a zvýšenie atraktívnosti regiónu. Zlepšila sa uličná a vodovodná a kanalizačná sieť, zrekonštruovala sa vzdelávacia, sociálna a kultúrna infraštruktúra. Všetky mestské cesty na území samosprávy Byala boli zrekonštruované, vykonala sa kompletná renovácia viac ako 150 ulíc v sídlach samosprávy Byala.

Uskutočnilo sa zlepšenie rieky Belenska, ktorá preteká mestom. Na území všetkých sídiel na území samosprávy Byala boli vybudované športoviská a ihriská. Rozvíjajú sa aj sociálne služby. Zaviedli sa opatrenia na energetickú hospodárnosť a ochranu

životného prostredia, zlepšil sa stav existujúcich športových zariadení a zvýšila sa kapacita mestskej správy.

Stručné informácie o hospodárstve, vzdelávaní, kultúre a športe v meste Byala.

Štrukturálne určujúcimi odvetviami pre miestnu ekonomiku sú poľnohospodárstvo, priemysel a služby, pričom poľnohospodárstvo zohráva vedúcu úlohu. Jeho štruktúra výroby a špecializácia určujú charakter celého územia a vzťah sídiel. Poľnohospodárstvo je zastúpené vo všetkých sídlach samosprávy a zohráva dôležitú úlohu v jej celkovom rozvoji. V posledných rokoch priemysel zostáva hlavným zdrojom príjmov v obci. Predpokladmi pre to sú priaznivá geografická poloha obce, prírodné zdroje, ktoré má, pôdne a klimatické podmienky, dopravná infraštruktúra, ľudské zdroje, tradície atď.

Byala je centrom rozsiahlej úrodnej poľnohospodárskej oblasti, ktorá podporuje rozvoj poľnohospodárstva. V samospráve Byala pôsobí veľa poľnohospodárov, ktorí produkujú ovocie, zeleninu, trvalky, olejiny a obilniny, med a včelie produkty, chovajú zvieratá na mäso a mlieko. Svoje produkty predávajú na miestnych trhoch aj v zahraničí. Nachádzajú sa tu spoločnosti na mäsové produkty, mlyn na špecializované múky a krmivá, strojársky závod - výrobca prevodoviek, spojok, ozubených kolies, pouličných lúčok atď., kovoobrábací závod, závod na výrobu plachiet, markíz a záclon, výrobca chleba, pečiva a cukrovín, výrobca surového slnečnicového a za studena lisovaného oleja, ekobrikety.

V meste Byala sa stavebná činnosť obytných budov a zariadení vyvíja aj súkromnými stavebnými spoločnosťami, ktoré sa špecializujú na oblasť vysokej a nízkej výstavby a jej príslušnej infraštruktúry, stavebné a opravárske služby, výrobu okenných rámov a iných plastových výrobkov pre stavebníctvo, výrobu a montáž kovových konštrukcií. Na území mesta Byala sa nachádza päť čerpacích staníc, čerpace stanice pre osobné a nákladné vozidlá, obchody s náhradnými dielmi pre osobné a nákladné vozidlá.

Deti v obci Byala sa vzdelávajú v dvoch materských školách, jednej strednej škole, jednom strednom odbornom učilišti, dvoch základných školách. Na území samosprávy Byala sa nachádza Mestská nemocnica pre multidisciplinárnu liečbu, humanitárne, agro- a veterinárne lekárne, štátna psychiatrická nemocnica a veterinárna nemocnica.

V každej obci fungujú komunitné centrá a kluby pre dôchodcov, spevácke kluby, kluby ľudového tanca, ktoré uchovávajú a šíria typický miestny folklór, tradície a kultúru prostredníctvom účasti na miestnych a národných súťažiach, jarmokoch a podujatiach.

Bulharska už tretí rok po sebe.

Pre potreby rozvíjajúcich sa športov v meste bola postavená športová hala a novovytvorená neďaleká stredná škola. Samospráva Byala úspešne rozvíja hádzanú spolu s futbalom, kickboxom a jogou. Ženský tím „Handball Club Byala“ sa stal majstrom

<https://hcbyala.com/>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZrCIO1NX0R4>

V regióne bol po prvýkrát za sto rokov postavený pravoslávny kostol. Je pomenovaný po sv. Panteleimonovi. Myšlienka jeho výstavby má viac ako 25 rokov. Vďaka iniciatíve starostu pána Slavova a založeného združenia bol kostol postavený a vysvätený 27. júla 2018. Jedným z hlavných darcov je pán Tudor Florea z obce Gradinari v Rumunsku.

Prázdna budova bývalej materskej školy, ktorá bola premenená na umelecké centrum, bola zrekonštruovaná. V umeleckom centre Byala môžete navštíviť umeleckú galériu s voskovými figurínami, etnografickú výstavu bulharských folklórnych krojov z celého Bulharska, 3D kino, umeleckú

kaviareň a detské centrum. Nespornou atrakciou sú voskové figuríny.

<https://artcenterbyala.bg/>

23. augusta 2024 privítal zrekonštruovaný most Kolju Fičeta neďaleko Byaly turistov novými svetelnými a vizuálnymi efektmi a inovatívnym výstavným centrom Expo. Most Kolju Fičeta, postavený pred viac ako 150 rokmi, je symbolom Byaly a je uznávaný ako kultúrna pamiatka národného významu. Postavený na príkaz Midhata Pašu v rokoch 1865 – 1867, je 276 metrov dlhý a deväť metrov široký. Jeho 14 klenieb,

zdobených reliéfnymi obrázkami zvierat, je podopretých 13 piliermi s vodorytmi a odľahčovacími výklenkami. V priebehu rokov most utrpel značné škody, najmä po povodni v roku 1897, ktorá zničila osem oblúkov v strednej časti. V rokoch 1922 – 1923

bol objekt zrekonštruovaný so železobetónovými piliermi a klenbami, ale jeho pôvodný vzhľad sa nezmenil.

Nedáľeko mosta sa nachádza novovybudované výstavné centrum Expo, ktoré víta svojich návštevníkov 3D voskovou figurínou majstra Kolju Fičeta, ktorý ich pozdravuje. V múzejnej sekcii sú najzaujímavejšími exponátmi „scény“ s voskovými figurínami zobrazujúcimi proces výstavby mosta a stretnutie medzi Majstrom a Midhatom Pašom.

<https://belenskimost.com/bg/expo.html>

Okrem obnovy mosta a výstavby výstavného centra EXPO ponúka samospráva Byala aj veľkolepú 3D mapovaciu show, ktorá sa premieta na most a ponúka neuveriteľný audiovizuálny zážitok.

<https://www.youtube.com/watch?v=kyHbJsRaFnY>

<https://belenskimost.com/>

Dom pre seniorov s názvom „Flora“ bol postavený v rámci programu INTERREG V-A. Nachádza sa v tesnej blízkosti mestského parku a športového komplexu. Zariadenie zahŕňa 19 dvojlôžkových izieb, 2 jednolôžkové izby a 1 trojlôžkovú izbu. Každá izba je vybavená vlastnou kúpeľňou, televízorom a ďalším vybavením. Budova je tiež vybavená rôznymi miestnosťami, ako je veľká jedáleň, spoločenská miestnosť, lekárska

ordinácia, zubná ordinácia a telocvičňa.

Dom pre seniorov je dobre vybavený modernými systémami pre neustále monitorovanie prostredníctvom video dohľadu a telemedicíny. Okrem toho je k dispozícii systém na určovanie polohy používateľov pomocou špeciálneho náramku, ktorý je vybavený panikovým tlačidlom pre núdzové situácie a diaľkovú diagnostiku.

Zrekonštruovaný bol aj mestský verejný bazén. Je to len jedna časť športového komplexu Byala, ktorý ponúka obyvateľom aj hosťom mesta futbalový štadión, ihriská na hádzanú a plážovú hádzanú, ihrisko na minifutbal a fitness zónu na ulici.

Počas letnej sezóny sa na pódiu pri bazéne každý piatok a sobotu večer konajú rôzne kultúrne podujatia vrátane koncertov, súťaží a filmových večerov pod holým nebom.

Samospráva Byala sa etablovala ako moderná európska obec, ktorá si zachováva bohaté tradície a históriu svojich predkov a odovzdáva ich budúcim generáciám.

Byala – Pre zajtrajšok našich detí!

